

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ :
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ : ΠΕΝΤΕ (5)**

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου *Περικλέους Ἐπιτάφιος* (II, 41)

«Ἐυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευσιν εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' ἄν εἶδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστα ἄν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὐταρκές παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἢ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσω ἐς πείραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷον κακοπαθεῖ οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων καὶ οὐ δὴ τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὅμηρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρπει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρα τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες».

A. Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: «*Ξυνελών ... ἄρχεται*».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω:

B1. Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο, στο κεφάλαιο 41 «έχουμε τον απόλυτο ύμνο της Αθήνας». Να επισημάνετε εκείνα τα στοιχεία από το κείμενο τα οποία δικαιολογούν την παραπάνω άποψη.

Μονάδες 10

B2. «*πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν αἶδια ξυγκατοικίσαντες*»:

Γιατί ο Περικλής, ενώ φιλοτεχνεί μια εξιδανικευμένη εικόνα της Αθήνας, αναφέρεται όχι μόνο στις νίκες της αλλά και στις αποτυχίες της;

Μονάδες 10

B3. Αφού μελετήσετε το παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο, να αιτιολογήσετε τον ισχυρισμό του Περικλή: «*καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὀμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεισι μὲν τὸ αὐτίκα τέρπει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἢ ἀλήθεια βλάψει*».

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αυτοί εδώ λοιπόν, σαν γνήσια παιδιά της πόλης, αυτό το φρόνημα έδειξαν. Όσοι όμως μένετε, έχετε καθήκον να εύχεστε το φρόνημά σας απέναντι στους εχθρούς να σας βάλει σε μικρότερο κίνδυνο, αλλά να μη καταδεχτείτε να είναι λιγότερο τολμηρό, λογαριάζοντας όχι μόνο με τα λόγια τις ωφέλειες – κάτι που θα μπορούσε ν' αναπτύξει κάποιος διεξοδικότερα

σε σας, που κι από μόνοι σας τις ξέρετε εξίσου καλά, απαριθμώντας πόσα καλά εξασφαλίζει η αντίσταση στον εχθρό -, καλύτερα όμως προσηλώνοντας καθημερινά το βλέμμα σας στα έργα, που δείχνουν τη δύναμη της πόλης μας, κι έτσι να την αγαπήσετε με πάθος.

Θουκυδίδου *Περικλέους Ἐπιτάφιος* (II, 43,1-10)

Μονάδες 10

B4. Ποια είναι η λειτουργία των δημηγοριών μέσα στο έργο του Θουκυδίδη;

Μονάδες 10

B5. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας μια λέξη του πρωτότυπου κειμένου ετυμολογικά συγγενή:

παροχή, απόκτηση, σημασία, μομφή, αρχηγός.

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λουκιανού, *Ἐνύπνιον* 10

Ἦν δ' ἔμοι πείθη, πρῶτον μὲν σοι πολλὰ ἐπιδείξω παλαιῶν ἀνδρῶν ἔργα καὶ πράξεις θαυμαστάς, καὶ λόγους αὐτῶν ἀπαγγέλλουσα καὶ πάντων ὡς εἶπειν ἔμπειρον ἀποφαίνουσα, καὶ τὴν ψυχὴν, ὅπερ σου κυριώτατόν ἐστι, κατακοσμήσω πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς κοσμήμασι, σωφροσύνη, δικαιοσύνη, εὐσεβεία, πραότητι, ἐπιεικεία, συνέσει, καρτερία, τῶ τῶν καλῶν ἔρωτι, τῇ πρὸς τὰ σεμνότατα ὀρμῇ· ταῦτα

γάρ ἐστὶν ὁ τῆς ψυχῆς ἀκήρατος ὡς ἀληθῶς κόσμος. Λήσει δέ σε οὔτε παλαιὸν οὐδὲν οὔτε νῦν γενέσθαι δέον, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα προόψει μετ' ἐμοῦ, καὶ ὅλως ἅπαντα, ὅποσα ἐστί, τά τε θεῖα τά τ' ἀνθρώπινα, οὐκ εἰς μακρὰν σε διδάξομαι.

ἀκήρατος = γνήσιος

λήσει σε οὐδὲν = δεν θα σου μείνει τίποτα άγνωστο

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ἐμοὶ: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο πρόσωπο.

πείθη: το β' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.

ἀπαγγέλλουσα: τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους.

ἀποφαίνουσα: το α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της μέσης φωνής.

πολλοῖς: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους στον υπερθετικό βαθμό.

ἔρωτι: τη γενική πληθυντικού.

γενέσθαι: το β' ενικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.

προόψει: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.

ἅπαντα: τη γενική ενικού του θηλυκού γένους.

διδάξομαι: το απαρέμφατο αορίστου παθητικής φωνής.

Μονάδες 10

Γ3. α. «Ἦν δ' ἐμοὶ . . . θαυμαστάς». Να χαρακτηρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να γράψετε με ποιον τρόπο εκφέρεται.

Μονάδες 4

Γ3. β. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τα παρακάτω:
σοι, πάντων, ὅπερ, κοσμήμασι, ὁ τῆς ψυχῆς, τὰ μέλλοντα.

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνον τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα μεταφέρετε στο τετράδιο τα κείμενα και τις ερωτήσεις.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και το φωτοαντίγραφο.
3. Να μεταφράσετε ό,τι σας ζητείται από το διδαγμένο κείμενο και ολόκληρο το αδίδακτο.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλες τις ερωτήσεις.
5. Κάθε τεκμηριωμένη απάντηση είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά την έναρξη της εξέτασης.

ΤΥΧΗι ΑΓΑΘΗι

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ